

2 MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Tato kapitola je věnována základním ukazatelům poskytujícím souhrnné informace o vývoji výkonnosti české ekonomiky, o rovnovážnosti tohoto vývoje ve vztahu k zahraničí až po výsledný stav ve formě národního bohatství. Jako základní charakteristiky dokreslující vývoj české ekonomiky v celém dvacetiletém období jsou na začátku kapitoly uvedeny údaje o počtu obyvatel, zaměstnanosti, počtu ekonomických subjektů a vývoji směnného kurzu.

Hrubý domácí produkt a jeho složky výrobní, výdajové i důchodové metody výpočtu jsou obsahově i metodicky srovnatelné v celé časové řadě. Přepočty do stálých cen jsou provedeny pomocí deflace tabulek dodávek a užití, sestavených za všechny roky v nových klasifikacích odvětví (CZ-NACE) a produktů (CZ-CPA). Údaje za všechny roky 1990 až 2010 vychází z existujících starších verzí tabulek dodávek a užití, které byly doplněny o aktualizované metodické úpravy. Údaje za roky 1990 a 1991 byly navíc výrazně korigovány přímým převodem údajů z původních bilancí národního hospodářství. Podrobný výklad postupu je uveden v komentáři ke kapitole 14.

V tabulkách 2-15 až 2-17 jsou zachyceny základní kategorie charakterizující proces rozdělení a přerozdělení prvotních důchodů a rovnovážnost procesu reprodukce ve vztahu k zahraničí, včetně výsledné finanční pozice České republiky vůči nerezidentům. Pro charakteristiku vývoje české ekonomiky je, vzhledem k výraznému zapojení do mezinárodní kooperace, velmi důležité vyjádření důchodových transakcí a bilančních souhrnných ukazatelů v reálném vyjádření.

Zatímco v běžných cenách je hrubý domácí důchod číselně totožný s hrubým domácím produktem, v reálném vyjádření se odlišují. Při přepočtu HDP do stálých cen jsou změny cen plně vyloučeny, ale při přepočtu hrubého domácího důchodu do reálného vyjádření je nutné zachytit přínos/ztrátu ze změny směnných relací zahraničního obchodu, tj. skutečnost, že pokles cen dovozu či růst cen vývozu vytváří reálný důchod, který umožňuje zvýšit fyzický objem dovozu a tím i domácí užití produkce, resp. když se zvýší cena v tuzemsku vyrobeného a v tuzemsku spotřebovaného zboží, blahobyt se nezvýší, ale zvýší-li se cena vyvezeného zboží, pak to umožní více zboží dovézt a tím se možnosti užití zvýší.

V tabulkách 2-19 až 2-22 je charakterizován vývoj kumulovaných výsledků všech předchozích transakcí a ostatních toků. Čisté jmění za národní hospodářství (národní bohatství) je součtem všech nefinančních aktiv a čistých finančních aktiv ve vztahu k zahraničí. Změna bohatství však není způsobena pouze transakcemi, ale také vlivem vývoje cen aktiv a závazků a také z důvodů ostatních změn objemu, jako jsou například katastrofy nebo změny ve způsobu užívání. Důvodem takové změny může být i nově zachycené aktivum v rozvaze, např. v průběhu 90. let byla půda průběžně oceňována a zachycována do rozvah a od roku 2005 je nově oceněna podle nových principů. Při hodnocení vývoje národního bohatství je proto nutné vždy přihlížet k důvodům změn.

Vyjádření vývoje národního bohatství ve stálých cenách je vzhledem k části týkající se finančních aktiv a závazků obtížné. Pro aproximaci vývoje národního bohatství ve stálých cenách je tato kapitola doplněna o souhrnnou informaci o vývoji fixních aktiv ve stálých cenách, které tvoří cca 80 % národního bohatství. Podrobná věcná struktura národního bohatství je zachycena v kapitole 2 a struktura podle vlastnictví v kapitole 5.

Tato kapitola zahrnuje také informace o vývoji vládního dluhu a deficitu, které jsou počítány za účelem kontroly plnění maastrichtských kritérií. Východiskem pro tyto výpočty jsou národní účty za sektor vládních institucí zachycené v kapitole 9. Postupy výpočtu, resp. odlišnost od národních účtů je popsána v poznámkách k tabulkám 2-23 a 2-24. Údaje podle této metodiky byly spočteny zpětně v celé časové řadě.